

Onderwerp

Pilot nieuw vergaderstelsel gemeente Oss

Datum	17 februari 2012	Naam steller,	Roger van den Akker
Kenmerk		telefoon	0412-629607
Afdeling	Raadsgriffie		

Voorkeur uit te spreken voor

1. Vanaf mei 2012 een pilot 'nieuw vergaderstelsel gemeente Oss' uit te voeren voor de duur van 8 maanden waarbij gekozen wordt voor variant 2: een vier wekelijkse vergadercyclus;
2. De donderdagavond, of een andere avond als vaste vergaderavond.

Inleiding

Op 3 januari 2011 is de motie 'verbetering vergaderstelsel' (zie bijlage) aangenomen door de Gemeenteraad van Oss. Er is een ad hoc commissie Verbetering vergaderstelsel ingesteld met als doel voorstellen aan de raad te doen voor een verbetering van het vergaderstelsel. In deze opinienota zijn twee varianten uitgewerkt en wordt voorgesteld om een pilot van 8 maanden uit te voeren met variant 2; een vier wekelijkse vergadercyclus.

De besprekingen in de ad hoc commissie hebben niet geleid tot unanimititeit. De fracties van SP en TROTS tekenen aan dat zij tegen het voorstel van de ad hoc commissie zijn.

De ad hoc commissie

De motie van 3 januari 2011 kent een aantal overwegingen die centraal hebben gestaan bij de besprekingen in de ad hoc commissie. Kernbegrippen uit deze overwegingen zijn:

- daadkrachtig en effectief besturen;
- versterking positie Gemeenteraad;
- snellere besluitvorming;
- optimale transparantie en inspraak.

De ad hoc commissie heeft met de motie als uitgangspunt een discussiedocument (zie bijlage) opgesteld en de volgende vergaderdoelen vastgesteld:

1. Het vergaderstelsel moet blijven bestaan uit de elementen beeldvorming, oordeelsvorming en besluitvorming, waarbij er voldoende tijd tussen deze fasen is voor reflectie en onderzoek;
2. Het aantal besluitvormingsmomenten mag verhoogd worden maar dat is geen doel op zich;
3. Het debat moet versterkt worden: meer op inhoud en hoofdlijnen;
4. Meer grip op de eigen agenda: efficiënter vergaderen;
5. Blijvende aandacht voor de cultuur in de Gemeenteraad.

Het realiseren van een bezuiniging met een nieuw vergaderstelsel was in eerste aanleg geen doel, maar is door het vaststellen van de programmabegroting (onderdeel bezuiniging aanpassen vergaderstelsel / versoberen dienstverlening Raadsgriffie), wel onderdeel geworden van de afwegingen van de ad hoc commissie.

De ad hoc commissie heeft geconcludeerd dat een structuuraanpassing alleen niet leidt tot het bereiken van de gewenste vergaderdoelen. Er zijn nog veel meer factoren die hier invloed op hebben, zoals:

- de kwaliteit van de aangeboden bestuurlijke stukken;
- het papierloos vergaderen;
- ontwikkeling van persoonlijke vaardigheden van de raadsleden.

De ad hoc commissie heeft geconstateerd dat op deze factoren al verschillende trajecten lopen en heeft daarom gekozen voor een 2 sporen aanpak.

Bij het verbeteren van het vergaderstelsel in **'breed' perspectief** gaat het vooral om rolopvatting en gedrag. De Raadsgriffie krijgt de opdracht om in deze raadsperiode een verdiepingsslag te maken wat betreft de probleemanalyse en deze terug te rapporteren aan de ad hoc commissie. Mogelijk kan de bijeenkomst over dualisme in het kader van Raadskompas hiervoor een eerste aanzet geven (voorjaar 2012).

Aanpassingen en verbeteringen van het vergaderstelsel in **'enge' zin** worden direct opgepakt. Het gaat hierbij dan om structuuraanpassingen. De ad hoc commissie heeft een studie gedaan naar vergaderstelsels in Nederland en twee gemeenten bezocht die ervaring hebben met een vergaderstelsel dat sterk afwijkt van Oss, namelijk de gemeenten Voorst en Nijmegen. Conclusies van de studie en bezoeken van de ad hoc commissie zijn:

1. Het vergaderstelsel in Oss functioneert zeker niet slecht;
2. (kleine) aanpassingen/verbeteringen zijn mogelijk (o.a. podiumbijeenkomsten);
3. De Agendacommissie mag een meer sturende rol pakken;
4. Vergadercultuur in Oss is goed, maar kan door een (structuur) verandering een positieve impuls krijgen;
5. Het realiseren van een politieke avond is geen doel op zich;
6. Snellere besluitvorming is geen doel op zich;
7. Meer burgers betrekken is geen doel op zich.

2 varianten uitgewerkt

De ad hoc commissie heeft twee varianten uitgewerkt die als basis kunnen dienen voor een pilot binnen de gemeente Oss.

A. Van drie naar twee commissies binnen het huidige vergaderstelsel

- Een behoudend voorstel dat voldoet aan de gestelde vergaderdoelen:
- het vergaderstelsel blijft op hoofdlijnen intact;
- de beleidsvelden van de commissie BOB en MP worden samengevoegd;
- commissieavonden op maandag en dinsdag, woensdag vaste reserveavond;
- 7 vergaderingen minder per jaar;
- Agendacommissie meer sturend aan de voorkant.

B. vier wekelijkse vergadercyclus

- Een vernieuwend voorstel dat voldoet aan de gestelde vergaderdoelen:
- in plaats van drie raadscommissies is er één integrale raadscommissie c.q. voorbereidende raadsvergadering;
- adviserende stukken en opiniërende stukken worden niet op dezelfde avond behandeld;
- op 1 avond worden opiniërende stukken in 'commissieverband' behandeld, waarna de reguliere raadsvergadering volgt;

- mogelijkheid voor een ‘vaste’ politieke avond;
- snellere besluitvorming (3 vergadercycli meer);
- staat verder af van huidig vergaderstelsel, er blijft voldoende tijd tussen de fasen beeldvorming, oordeelsvorming en besluitvorming;
- 8 vergaderingen minder per jaar;
- Agendacommissie meer sturend aan voorkant.

Overeenkomsten tussen de twee varianten

1. De fasen beeldvorming, oordeelsvorming en besluitvorming blijven bestaan, met voldoende ruimte voor reflectie en onderzoek voor de fracties.
2. Er zijn minder vergaderingen, dit betekent dat gestuurd moet worden om het debat te voeren over de juiste dossiers. De Agendacommissie zal goed op de agenda moeten sturen, mede gedwongen door minder vergadermomenten.
3. Podiumbijeenkomsten blijven onderdeel van het vergaderstelsel.
4. Bijzondere bijeenkomsten (rekeningcommissie, politieke beschouwingen, voorjaarsnota, programmabegroting) blijven onderdeel van het vergaderstelsel.

Verschillen

1. Variant 2 (vier wekelijkse vergadercyclus) heeft meer besluitvormingsmomenten.
2. Cultuurverbetering kan optreden door aanpassing in de structuur van het vergaderen (variant 2). Idee van de ad hoc commissie is dat een nieuw vergaderstelsel dat verder af staat van de huidige manier van vergaderen een impuls kan geven om op een andere manier met dossiers om te gaan, zodat er bijvoorbeeld meer op inhoud en op hoofdlijnen gedebatteerd kan worden.
3. Betrokkenheid burgers wellicht verhoogd door politieke avond (transparanter stelsel). Gedachte hierbij is dat een vaste politieke avond in Oss er voor zou kunnen zorgen dat burgers eerder de weg naar het gemeentehuis weten te vinden. Het besef bij de ad hoc commissie is er ook dat uiteindelijk het onderwerp bepaalt of en hoeveel burgers er komen.

Schematisch overzicht variant 1,2 en het huidige vergaderstelsel

Variant 1: van 3 naar 2 commissies	Variant 2: vier wekelijkse cyclus	Huidig vergaderstelsel
7 raadsycli per jaar	10 raadsycli per jaar	7 raadsycli per jaar
21 reguliere raadsbijeenkomsten (raad en commissie) per jaar (7 X 3)	20 reguliere raadsbijeenkomsten per jaar (10 x 2)	28 reguliere raadsbijeenkomsten (raad en commissie) per jaar (7 x 4)
Geen vaste ‘politieke avond’	Vaste ‘politieke avond’	Geen vaste ‘politieke avond’

Uitwerking Variant 2: vier wekelijkse cyclus

Agendacommissie

(2 weken voor de adviserende integrale raadscommissie en 4 weken voor de opiniërende integrale raadscommissie en de reguliere raadsvergadering; zie aangepaste vergaderkalender 2012 in de bijlage). De Agendacommissie blijft in de pilot in dezelfde samenstelling functioneren. Impliciet betekent dit dat we er in de pilot voor kiezen om de huidige voorzitters (bij toerbeurt) te laten fungeren als voorzitters van de opiniërende bijeenkomsten en de voorbereidende raadsvergadering. Omdat de drie aparte raadsadviescommissies niet meer bestaan, en er minder beschikbare vergadertijd is, zal de Agendacommissie meer dan nu het geval is moeten sturen op het samenstellen van een evenwichtige agenda. De Agendacommissie zal dus meer op inhoud sturen dan nu het geval is. Dit betekent dat de fracties de voorbereidingen voor de Agendacommissie (via hun vertegenwoordiger) goed moeten organiseren. Om structuur aan te brengen in de te agenderen stukken zal in de pilot worden gewerkt met de volgende categorisering van dossiers:

A- stukken: Over deze dossiers wordt geen debat gevoerd. Wel is er de mogelijkheid om een kort statement te maken als raadsfractie. De Agendacommissie zal dus dienen aan te geven dat deze stukken 'boven de streep' in de integrale raadscommissie/ voorbereidende raadsvergadering worden geplaatst.

B- stukken: Over deze dossiers wordt wel het debat gevoerd. Hier gelden de afspraken zoals we die in Oss kennen.

De documenten van de lijst ingekomen stukken krijgen een soortgelijke categorisering:

A- stukken: Zuiver ter kennisneming, alleen een korte opmerking toegestaan. Geen vragen hierover aan de betrokken portefeuillehouder

B- stukken: Hierover zijn vragen aangekondigd voor de portefeuillehouder. Of er is aangegeven dat men hierover de mening van de andere fracties wil horen.

Voor opiniërende stukken is deze categorisering niet aan de orde.

De agendering van de stukken voor de raadsagenda blijft ongewijzigd (boven/onder de streep, op basis van, door minimaal twee partijen, aangekondigde motie/amendement).

Basisafpraak in de Agendacommissie zal zijn dat de drempel om stukken te agenderen als B-stuk zo laag mogelijk moet zijn. Indien 1 fractie een dossier als B-stuk wil agenderen voor de raadscommissie zal dit gehonoreerd worden.

Opiniërende integrale raadscommissie (meningsvorming)

En

Raadsvergadering (besluitvorming)

Deze avond bestaat dus uit twee delen met ieder een eigen agenda en voorzitter;

1. Om 19.30uur start de avond met de behandeling van opiniërende dossiers, in raadscommissie verband. Dit betekent dus dat commissieleden niet-raadsleden aan het debat kunnen deelnemen. De

behandeling van de stukken gaat conform de huidige vergaderregels. De Agendacommissie zal dusdanig plannen dat dit gedeelte uiterlijk om 21.00 uur kan worden afgerond.

2. Om 21.15 uur begint de reguliere raadsvergadering. Deze raadsvergadering verloopt op dezelfde manier als we nu gewend zijn. De stukken boven de streep worden 'afgehamerd', de bespreekstukken worden besproken aan de hand van de ingediende moties en amendementen, en overige 'losse' moties kunnen op de agenda worden gezet. Deze avond sluit uiterlijk 23.15 uur.

Adviserende integrale raadscommissie (meningsvorming)

In deze vergaderingen zullen dus alleen de adviserende dossiers en de ingekomen stukken worden geagendeerd. Deze stukken worden op basis van een A. of B. categorisering behandeld (zie onderdeel Agendacommissie).

Reserveren voor **extra bijeenkomsten**, o.a.

- podiumbijeenkomsten (beeldvorming). De ad hoc commissie heeft geen aanpassingen op de podiumbijeenkomsten vastgesteld. De podiumbijeenkomsten zullen voorlopig op dezelfde manier worden vormgegeven als nu. Onder andere aan de hand van de bevindingen in de pilot (relatie met de andere avonden) kunnen via de Agendacommissie aanpassingen worden voorgesteld.

- politieke beschouwingen, voorjaarsnota, programmabegroting, rekeningcommissies
Deze vergaderingen hebben in de pilot dezelfde opzet als nu. Later kan bezien worden of deze bijzondere vergaderingen op een andere manier onderdeel kunnen worden van een nieuw vergaderstelsel.

Overige elementen

1. Inspreekrecht: Het inspraakrecht blijft bij aanvang van de pilot ongewijzigd. Insprekers kunnen dus zowel bij de commissieavond als op de raadsvergadering inspreken op de geagendeerde punten, echter dit is beperkt tot 1 keer per onderwerp per inspreker.

2. Locatie: Alle vergaderingen (uitgezonderd de Agendacommissie) vinden plaats in de raadszaal.

3. Vaste vergaderavond: Het 4 wekelijkse vergaderstelsel geeft de mogelijkheid om met een vaste vergaderavond (Politieke avond) te gaan werken. In de pilot kan gekozen worden voor een andere dag dan de donderdag. De ad hoc commissie doet daartoe geen voorstel. Het is mogelijk om aan de agendacommissie toch een voorkeur mee te geven voor deze vergaderavond of een andere vergaderavond in de pilot. Voordeel van een avond eerder dan de donderdag is dat er dan een reguliere werkdag meer volgt en het praktischer is om zaken uit de raadsvergadering af te werken. Bijkomend voordeel is dat een eventuele uitloopavond voor de raadsvergadering de dag erna kan worden gevonden.

4. Aantal deelnemers aan de opiniërende bijeenkomsten en de voorbereidende raadsvergadering: Per agendapunt kunnen maximaal 4 commissie en raadsleden per fractie aan de vergadertafel plaatsnemen. Het is mogelijk om per agendapunt andere leden af te vaardigen

5. Pilot i-pads: Het papierloos werken met behulp van i-pads kan het logistieke werk 'achter de schermen' vergemakkelijken. De mogelijkheden van het digitaal werken worden meegenomen in de doorontwikkeling van het nieuwe vergaderen.

Uitwerking pilot

Om de pilot, variant 2, uit te kunnen voeren is het noodzakelijk om een aantal aanpassingen te doen aan het Document Management Systeem (DMS), onder andere in verband met de routing van de dossiers. Hierover zijn al verkennende gesprekken gevoerd waaruit duidelijk is geworden dat het hier om relatief eenvoudige, technisch realiseerbare aanpassingen gaat.

De ad hoc commissie verbetering vergaderstelsel wil de pilot dynamisch uitvoeren. Dit betekent dat gedurende de pilot periode nog aanpassingen gedaan kunnen worden aan het nieuwe vergaderstelsel. Hierbij valt te denken aan:

- experimenteren met parallelsessies (bij de opiniërende vergadering of bij de voorbereidende raadsvergaderingen)
- experimenteren met inspreekrecht (bijvoorbeeld inspreekrecht koppelen aan de podiumbijeenkomsten)
- experimenteren met de podiumbijeenkomsten (andere opzet, of meer op locatie)
- vergaderregels (mede afhankelijk van de resultaten van de pilot)
- etc.

De Agendacommissie is leidend in de uitvoering van de pilot gedurende de pilotperiode van 8 maanden. Vanuit de Agendacommissie (via de Raadsgriffie) zal ook de communicatie gebeuren als er sprake is van aanpassingen c.q. gewijzigde / nieuwe afspraken.

De concrete werkzaamheden worden gecoördineerd door een werkgroep die bestaat uit vertegenwoordigers van de Raadsgriffie, Bestuurszaken, Automatisering en Communicatie.

Verwachte effecten:

De ad hoc commissie heeft geconcludeerd dat een nieuw vergaderstelsel alleen niet zal leiden tot een de gestelde vergaderdoelen. Het huidige vergaderstelsel functioneert goed, maar een andere manier van vergaderen kan de Gemeenteraad van Oss helpen om nog beter in positie te komen.

De pilot zal moeten uitwijzen of er inderdaad sprake is van een versterking van de positie van de Gemeenteraad. De agendacommissie zal een aantal concrete indicatoren op moeten stellen waaraan gemeten kan worden of de gestelde vergaderdoelen ook daadwerkelijk bereikt worden. Hierbij valt te denken aan:

- zijn besluitvormingsprocessen versneld?
- wordt het debat als kwalitatief beter ervaren?
- zijn burgers, instellingen, ondernemers meer betrokken?
- zij de totale vergaderkosten lager?

Gedurende de pilotperiode wordt een evaluatie uitgevoerd van de bevindingen van de pilot. Op basis van de uitkomsten van de evaluatie wordt een adviesnota voorgelegd aan de Gemeenteraad om een besluit te nemen over het wel of niet definitief maken van het nieuwe vergaderstelsel. Dan zullen ook de reglementen van orde worden aangepast.

Er mag geen gat vallen tussen het einde van de pilotfase en het uiteindelijke besluit van de Gemeenteraad. De pilot wordt dus direct doorgezet als definitief stelsel, óf er wordt aansluitend direct weer overgegaan naar het huidige vergaderstelsel.

Communicatie

1. Raad- en commissieleden

Communicatie met de raad- en commissieleden over en tijdens de pilot zal gebeuren via de digitale nieuwsbrief van de Raadsgriffie (evt. speciale uitgaven) .

2. College B&W

Het College van B&W heeft de concept opinienota ontvangen en is verzocht haar zienswijze aan te geven. Het College heeft op 6 maart 2012 de opinienota besproken. De zienswijze van het College is toegevoegd aan deze opinienota.

De 'driehoek Burgemeester-Secretaris-Raadsgriffier' is/wordt gedurende dit traject meegenomen door de raadsgriffier

3. Organisatie

In de voorbereiding van deze opinienota is overleg gevoerd met de afdelingen Automatisering, Bestuurszaken en Communicatie. Deze afdelingen zullen ook in de voorbereiding van de uitvoering van de pilot sparringpartner zijn van de Raadsgriffie.

Communicatie over de pilot, onder andere de gewijzigde aanleverdata, gebeurt in overleg met de afdeling Bestuurszaken en Communicatie middels de bekende communicatie kanalen. De raadsgriffier zal tevens de leidinggevenden van de gemeente Oss in een g45 bijeenkomst op de hoogte stellen van de pilot.

4. Extern (o.a. burgers, instellingen en pers)

Communicatie met derden wordt in overleg met afdeling Communicatie opgepakt.

Bijlagen

- Motie verbetering vergaderstelsel (3 januari 2011)
- Discussienotitie ad hoc commissie verbetering vergaderstelsel (14 september 2011)
- Aangepaste vergaderkalender 2012
- Zienswijze College B&W d.d. 6 maart 2012

De voorzitter van de ad hoc commissie Verbetering vergaderstelsel

Gebert Lucassen